

ДЕЛИ—ОРМАНСКИ

КУРИЕРЪ

Седмичен вестник за обществен живот, наука и информация.
Излиза всяка събота

АБОНАМЕНТЪ
За година 50 лева; за 6 месеци—30 лева.
Един брой—един лев
ОБЯВЛЕНИЯ:
Годежни—40 лв; Венчални—50 лева; Търговски—1-50 кв. см.; Приставски—1 л. дума

Редактира комитетъ

Лѣкуване и борба съ сифилиса въ Дели-орманъ.

Дели-орманъ сифилисътъ съ прав може да се нарече народна болестъ социално зло, защото той не само една отъ най-опаснитъ болѣсти за вѣето и живота на хората, но въ тогѣ време е и силно разпространенъ ду населението въ тоя край.

Сифилисътъ винаги е дълготрайна, на заразна болѣсть.

Изливатъ го къмъ групата на поло- (венерическитъ) болести, защото по-пъти се предава чрезъ полови сношения съ болни отъ сифилисъ лица. Заразата се дължи на единъ спира- денъ микроорганизмъ, нареченъ „спирохета“, който се намира въ кръвта на болния и въ гнойта на ранитъ, които се явяватъ въ устата на болнитъ.

Заразата става като навлезе сифи- литичната зараза въ кръвта на здравъ презъ нѣкоя раничка, пукнати- язвичка или олющено мѣсто на ко- или на лигавитъ ципи—безразли- на кое мѣсто на тѣлото. А това е да стане по два начина: било на- о чрезъ допиране до сифилитикъ (примеръ при полово сношение, цѣлу- пр.) било чрезъ замърсени съ си- фистична зараза предмети, като ча- ланица, лула, бѣклица и пр. Спо- професоръ Глюкъ заразяването кога може да стане и чрезъ пара- —бълхи, въшки и дървеници.

И, че сифилисътъ не е срамна бо- защото не винаги тя се дължи на незаконни полови сношения, а мо- бжде добита по съвършено не- начинъ.

Но е, че за да не заразява други болниятъ отъ сифилис—до кат- но оздравѣе, трѣбва да саблюдава нитъ прѣдпазителни мѣжк.: нѣма полови сношения.

не цѣлува никого.

не допушта никому да си служи съ ети, които сж седопирали до уста- или до други части на тѣлото, по- има сифилистични язвички.

бжде чисто плътенъ.

се лекува рационално.

Врѣдитъ, които сифилисътъ нонася тѣлнитъ лица, на семейството и на- ството сж огромни. Азъ ще спо- само най-главнитъ отъ тѣхъ, за- по-поробно описание би ме отвле- върде далечъ.

Сифилисътъ винаги е болестъ на тѣта, т. е. болестъ на цѣлия органи-

змъ. Нѣма органъ на тѣлото, който да не може да бжде засегнатъ отъ болѣ- стьта: мозжѣта, стомаха, сърдцето, кости- тѣ, нервитъ, кожата и изобщо всички органи могатъ да заболѣятъ.

Послѣдичитъ за организма, естестве- нно, сж въ зависимостъ отъ важността на засегнатия органъ. Напримеръ, сифи- лисътъ на кожата ще причини язви, рани, бѣлези и загрозявания; сифилисътъ на коститъ—осакатявания;—на вътре- шнитъ органи—недѣлгавостъ или смъртъ; на нервната система—парализи, осле- пѣване, оглушаване, углупяване, полудѣ- ване и смъртъ.

Освенъ това, сифилисътъ мичава по наследство и върху децата. Той убива детето още въ утробата на майката или наскоро следъ раждането; останалитъ живи деца сж или болни или душевно и тѣлесно недѣлгави.

На краката—както се изразява про- фесоръ Беронъ, сифилиса причинява:

а) на заболѣлото лице: дълго ботѣду- ване, материални разходи, денгубие и разходи за лекуване, вѣременна или по- стоянна неработоспособностъ, осакатява- не, телесна, и душевна недѣлгавостъ, лу- достъ, смъртъ.

б) За семейството: голѣми материа- лни загуби, бездетностъ, раждане на бо- лни, хилави, умствено недоразвити де- ца; помрачване на семейното спокой- ствие, разводъ, занемаряване останали- тѣ живи деца.

в) За обществото: количествено и качествено понижение на поколението.

За щастие, въ повечето случаи, сифи- лиса може да се избѣгне, като не се излагаме на опасността за заразява- не чрезъ незаконни полови сношения и като отбѣгваме да си служимъ съ вещи на болни отъ сифилисъ, съмнително болни и непознати лица.

Освенъ това опаснитъ послѣдствия отъ болѣстьта—чрезъ ненаврѣменно и ра- ционално лѣкуване—могатъ да се нама- лятъ значително и даже напълно да се прѣмахнатъ.

По тази именно причина Дирекцията за опазване народното здраве е органи- зирала и изпратила въ Дели-орманъ специални противо-сифилистични отряди снабдени съ всичко необходимо, които безплатно да прегледатъ цѣлото населе- ние и безплатно да лекуватъ на самото мѣсто всички болни отъ сифилисъ.

За голѣмо съжаление обаче тѣзи спасителни отряди вмѣсто да бждатъ

посрѣщнати съ най-голѣма радостъ отъ населението последното, особено въ турскитъ села, сплзва тѣхната работа и не рѣдко става нужда да се иска съде- йствието на полицейската властъ, за да може да се извърши прегледа или при- ложи лѣчението.

Това се дължи главно на невежество- то на населението, на обстоятелството, че то не е запознато съ ужаситъ на сифилиса и съ ползата отъ лѣкуването а сжщо и на редъ предразсѣдѣци, суе- вѣрия и религиозни вѣрвания, които трѣбва да се разпрѣснатъ.

Ето защо повелителенъ дългъ се на- лага не само на всички сифи- листични органи, но сжщо и на всички по-интелегентни лица: кметове, учители, ходки, свещенници секретаръ-бирници, и пр. които се ползватъ съ авторитетъ предъ населението на селото—да му обяснятъ гла- дното значение на тия противо-сифилистични стреди и по такъвъ начинъ да подготвятъ почвата и премахнатъ спънките за тѣхната ползотворна дейностъ.

Д-ръ В. Продановъ-Околийски Лекаръ.

Ефтина Слава.

Преди двадесетина дена, по решение на Ново- пазарски общински съветъ, замина за Со- фия една двучленна депутация: Русаки Беровъ, нацлибралъ и Ас-нъ Димовъ, за па- ртийната принадлежностъ на когото — ма- кръ да е избранъ съ листата на Демокр- сговоръ точно определена диагноза нѣма. Неотплагаемите причини, които сж застави- ли общинския съветъ да изпрати въпросна- та делегация, гражданството не знаеше. Шлу- каше се, че отива съ важна мисия; за подоб- ние града ни въ икономическо, културно е о- панско благоустройство и пр. пр. отноше- на 6 декемрий т. г. депутацията ноеуствно зами- на за София Гражданството остана да очаква съобщения по телеграфа за грамадните при- бавки. Минаха 4-5 дена нищонито пъкъ се навесе- ва нещо положението на депутацията. Най-поспе- на 6 день се получава телеграма съ следното лакоиническо съдържание: „... изпратете още 7000 лв на адресъ ...“ Това да е повод да се мисли, че за да иматъ куражъ делегатите да искатъ паринадежда за големи придобивки още не е изгубена. И паритъ, много ясно е се изпратиха телеграфически. Редятъ се дните един следъ другъ, минаватъ други 5-6 дена обаче телеграфа мѣчи—гробно мълчание го е обзело Въ заинтересуваното гражданство напоево настѣ- пва безпокойство почва умерена, а някъде и несдържана критика, че делегацията не държи гражданството—най-малкото поне общинския съ- ветъ въ течение на работата. Това тегостно положение трае ни помалко ни по- вече до 16 декемрий м. г. на която дѣ- та т е на тринадесетия день по о етѣ замѣ- кмета Д Яновъ получилъ известната вече теле- грама: Съсѣдействието на Нар. Предствители Д-ръ Беровъ (sic) Русевъ и Момевъ новопазарскитъ

общ се вписа въ списак за доставка на железни трибуни от 1 партида; общинските квартали „Хрозъ-мера“ както и училищния фонд „Юсуф-куюсу“ освободени от ф т с помощъ 50 хил лв. за земеделско училище отпуснати; в преса за ветерина лечебница — уреденъ, работата по корекцията на реката върви успешно въпроса съ дървени материал за колониите е поставенъ въ редъ. Съобща е на гражданството.

Русски-Асень

Това се кава — на готово дете да бабуваш: ни по вече ни помалко.

Всички тия придобивки включая и откриването Ново-пазарската околия, не сж дяло на тая депутация, нито пъкъ сж отъ сега (въ Нови-пазаръ и бозайничетата знаятъ, а какъ изния кметъ да не знае, та си е сложилъ подписа подъ текста на една телеграма, която възмущава всеки добъръ гражданинъ) се е дяло заработено много по-отрано и отъ единъ човѣкъ, който си наложилъ амбицията достойно да изпълни войнишкото си обещание, че ще работи до колкото му силитъ позволяватъ поддържането въ всички отношения изостаналите много назадъ градове. Ако го не знаете да ви го кажа: нѣ кметъ и сие, това е Г-нъ запасния генералъ бившия Министеръ и по настоящемъ Ново-пазарски и по, на когото Вий г-нъ кметъ отъ кумова срама сте поместили името на края. Иванъ Русевъ азъ прося извинение, че му споменавамъ името и изгъквамъ заслугите знаяйки че деловитъ хора не обитат да имъ се описватъ заслугитъ и споменаватъ имената.

Вий сте сгрешили г-нъ кметъ като сте писали съ съдѣйствието на Д-ръ Беровъ Русевъ и Момевъ за да бжде ясно всекому, трябва да пишете: благодарение на съдѣйствието на Д-ръ Беровъ, Юрданъ Юрдиновъ и Д-ръ Кюрчевъ, защото никой не би ималъ смелостта да откаже, че тия г-спода сж в твърде много помогнали въ мисията.

Вярвамъ, че Г-нъ Д-ръ Беровъ, като научи за съдържанието на тази историческа телеграма ще реагира за гдето му приписватъ услуги безъ той да е сторилъ таки а. Но преди това азъ ви поканвамъ г-нъ кметъ да ми отговорите на следните въпроси: 1) Може ли да откажете петдесетте хиляди лв съ които съ кичите, че сте ги издействали че ви се съобщено отъ околийския Началникъ Г-нъ Ангеловъ преди два месеца, че Г-нъ Русевъ му пише: издействувалъ 50 хиляди лева помощъ за бъдещето земеделско училище.

2) По корекцията на реката също ви е известно че той, г-нъ Русевъ, настоятелно се застъпа, издейства да се изпрати драга, ако се не лъжа иска ви се скица на корекцията, и др. подготвителни работи По това има заведена цяла кореспонденция между Г-нъ Русевъ Окл. Началникъ, Окол. Началникъ - общината.

3) Въпроса за ветеринарната лечебница е повдигнатъ отъ цѣлата околия, за цѣлата има избранъ комитетъ комуто е възложено да дѣйства по свой начинъ както намѣри за добре. Кой ни даде мандат да дѣйствате по единъ въпросъ съ който общината нѣма нищо общо. И друго едно положение има: този въпросъ не е отъ компетентностъ да го разреши Ново-пазарската община, а околията, която ще определи дали въ Нови-пазаръ или другаде ще се построи.

4) Въ сжщото положение се намиратъ и другитъ въпроси упоменати в телеграмата Ви: общ. квартали, „Хрозъ-мера“ училищниятъ фондъ и пр. за тѣхъ е заработено и постоянно работи Г-нъ Русевъ, за да не имъ нужна да отиватъ други лица за да прахосватъ и безъ това оскъжднитъ срѣдства на общината.

Отъ гореизложеното се вижда, че всичко е било нагласено и се е движило го един правилень пътъ за реализиране.

Защо е било нужно тогава да отива депутация, а най-главно защо е тази многошумна телеграма разгласявана съ глашатай, отпечатана разпратена по селата и пр. пр.? Не е ли това прахъ въ очитъ на простосмъртнитъ, за да не виждатъ какъ се прахосватъ десетки

ШВЕДСКИ ГАЛОШИ Треторнъ три кули

Сж съ гарантирана трайностъ и конкуриратъ всички други по здравина, качество и цени. Препоръчваме гражданството, което си пази интереса и здравето се снабди съ галошитъ „ТРЕТОРНЪ“.

Мъжки „треторнъ“ по цени: 320 лева.

Дамски — „—“ съ уши — „—“ 340 — „—“

Дамски — „—“ — „—“ 250 — „—“

Гарсонъ — „—“ — „—“ 280 — „—“

Детски голѣми — „—“ — „—“ 250 — „—“

Галошитъ „Трапецъ“ мъжки по 320 — „—“

Прстигнаха по случай празниците дамски, мъжки, долни и горни ризи, лосани яки, мушамы за маси разни цѣтове и прочутитъ шапки „Валера“ най различни модерни каскети.

Дамски чанти различни, Дамски и мъжки пантофи и шопони. Парфюми помади отъ най-прочутитъ марки — „Леда“ и „жермандре.“

— Истигнаха за нова година различни детски играчки.

при Е Л И Е З Е Р Ъ Я. Б А С А Т

хиляди грешни общински левове за она който духа

— Най-после не съзнавате ли Вие че съ такова глупаво дѣйствио може да обидите единъ човѣкъ, който си е наложилъ амбицията да работи и ще работи; защото само той е въ положение да направи нещо за подобрието на града а не Беровци и С-не? Или сте се нагърбили да повдигате репутацията на нѣкой залязали преди още да изгрѣятъ личности. Разберете, че сте на погрѣпжтъ.

— Това не е по силитъ ви.

Както щете, но по тоя случай, простъжката Ви напълно уподобява тактиката на на онѣ развратникъ и обирачъ на Държавна хазна който за срамъ на България въ качеството си на пръвъ министеръ, обкръженъ отъ дузина писарки, секретарки, съветнички, тержуманки и пр. и пр. предприе едно тримесечно пътешествие изъ Европа съ цѣлъ да растопява напластения ледове около нещастна въ своитъ управници тогава България.

Видехме, не само че не разтопи никакви ледени пластове, но напротивъ още по-вече ги сгъсти а напласти страната съ чекове до своитъ близки и познати въ чужда валута. Така си служатъ некадърнитъ.

За сега само толкова допжти по-вече

Наблюдателъ

ЗА БОРБАТА ПРОТИВЪ БОЛЕСТЪТА „САПЪ“ ПО КОНЕТЪ.

Тази най опасна болестъ по конетъ и другитъ еднокопитни животни е доста разпространена и въ Новпазарска околия,

За сега сж констатирани случаи отъ нея въ 4 села, откриването на които е станало повече случайно.

Ако се направи обаче прегледъ на всички еднокопитни животни въ всички села вервамъ че въ повечето ще се намерятъ случаи отъ сапъ.

Опасността отъ тази блестъ за коневъдството и отъ друга срана на хората, е голяма,

За сжщността на сапа и въобще всичко що се отнася до тази болестъ, ще се спра другъ пътъ.

Отъ направеното изследване на двукопитнитъ животни въ Бургаски, Варненски и Русенския Окръзи се разбра, че болестта „Сапъ“ върлува въ насъ въ голѣми размери.

Въ тѣзи три окръга сж прегледани 150.700 еднокопитни животни, отъ които 3.500 коня сж указали съ явна скрита форма болни отъ сапъ.

Тѣзи болни коне сж унищожени и тѣхъ сж заплатени милиони лв отъ жавата.

За да се дадатъ тѣзи милиони, тр действително да има защо, трябва спомна отъ тази болестъ да е много лѣма.

Поради настъпването на зимния зонъ, не можа да се извърши тази диня въ окръга ни подобно всеобщо следване на еднокопитнитъ животни специали бригади. Това ще стане че презъ идната пролетъ

Наредено е до общ. кметове въ околията да предиятъ въ новитъ си должности длъжността ветеринаренъ пазачъ кредити за дезинфекционни средства дезинфекция на чепигитъ и ханитъ презъ врѣме когато ще дѣйстватъ циални бригади.

Преди да стане изследването отъ гадитъ, ще се направи общ прегледъ еднокопитнитъ животни въ всяко околията отъ вет. лекаръ или съобщения участъченъ ветер. фелдшеръ, прегледъ трябва да се извърши до на м. февруарй 1927г за тази цѣлъ наредено до общ. кметове да приготвятъ списъци на всички коне, магарета, лета въ общинитъ си да събератъ зипскитъ имъ бикети и въ определенъ денъ и часъ да наредятъ да бикетички тия животни наредени въ цѣли на някой площадъ въ селото за да се прегледатъ отъ лекаря или фелдшера, като същевременно ще бждатъ верявани и билетитъ имъ.

На непреставилитъ добитъка си сж ни ще бждатъ съставени актове

НАШИ

На скоро г-нъ Околийския Началникъ ще свика съзване отъ граждани за работване единъ планъ за стопанско издигане на града и околията, по планъ постепенно съ общи усилия се осъществя.

— Господинъ Русевъ, бивши министеръ е направилъ постъпки за отпускане помощи на турскитъ училци въ околията отъ М Н Просвѣта.